

Motion till riksdagen 2025/26:2468

av Ann-Sofie Alm (M)

Stöd till svenska veteraner som stridit för Ukraina

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ett stöd till de som återvänder från att ha stridit i Ukraina, och deras anhöriga, skulle kunna utformas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Flera svenskar har, av egen vilja, rest till Ukraina för att strida vid fronten mot Rysslands fullskaliga invasion. Många har tagit tjänstledigt eller sagt upp sig från sina arbeten. Några har betalat det högsta priset. De som återvänder bär med sig starka erfarenheter – fysiskt, men framför allt psykiskt. Kriget är brutalt. Att återvända till en vardag i trygghet och normalitet kan vara en större utmaning än själva insatsen.

Sverige erbjuder god vård för fysiska skador, men för dem som drabbats av trauma, posttraumatisk stress eller psykisk ohälsa är stödet alltför ofta otillräckligt. Det finns ingen tydlig struktur, ingen självklar ingång till hjälp. Istället lämnas ofta familjer att själva bära ett ansvar de inte alltid är rustade för. I vissa fall får det allvarliga sociala och psykologiska följder.

Att dessa individer valt att delta i ett krig, trots avrådan, befriar inte samhället från ansvar. Det handlar inte om juridik, det handlar om moral. Att människor som valt att försvara frihet, demokrati och europeisk säkerhet lämnas ensamma med sina erfarenheter är inte värdigt ett land som Sverige.

Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning om hur ett strukturerat, individuellt riktat stöd kan erbjudas svenskar som återvänder efter att ha deltagit i Ukrainas försvar. Det bör klargöras vilket ansvar svenska myndigheter har, vilka insatser som behövs och hur redan existerande aktörer, som Veterancentrum, kan användas. Veterancentrum har relevant kompetens och skulle med rätt uppdrag kunna

bli en naturlig länk mellan sjukvård, civilsamhälle och stat. Lärdom kan också inhämtas från organisationer som har stor erfarenhet av att rehabilitera soldater, såsom Repower.

En utredning bör även undersöka om detta stöd kan integreras i Sveriges bistånds- och återuppbyggnadsinsatser till Ukraina. På så sätt kan stödet utformas inom ramen för redan etablerade åtaganden och samtidigt ge Sverige bättre beredskap för liknande situationer framöver. Att se över möjligheten att utforma stödet såsom en del av ett stödpaket för Ukraina svarar också upp till frågan om återvändande från andra oroshärdar i världen.

Det här är inte bara en fråga om omsorg, det är en fråga om principer. Ett stort ansvar ligger naturligtvis på individen som trots avrådan valt att ge sig ut i strid, men de samhällsliga kostnaderna, bortsett från de personliga och de moraliska, riskerar att bli väldigt höga om vi väljer att blunda för dessa människor som behöver vår medmänskliga hjälp och vårt samhällsliga stöd.

Ann-Sofie Alm (M)